

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΣΤΑΜΑΤΗΣ Ν. ΑΛΑΧΙΩΤΗΣ, ΤΟ ΒΗΜΑ, 13 Ιουνίου 2010

Στον ρυθμό της απαισιόδοξης νότας που «χορεύει» η χώρα μας αυτόν τον δύσκολο καιρό της απύθμενης οικονομικής κρίσης, η κοινωνία της πληροφορίας διολισθαίνει προς την παραπληροφόρηση και την υπερπληροφόρηση· με τις αμέτρητες καθημερινές ποικιλόμορφες οικονομικές και κοινωνικές αναλύσεις, πολλές από τις οποίες προκαλούν σύγχυση τόσο με τα διασταυρούμενα πυρά τους όσο και με τις σύντομες διαψεύσεις τους· το αποτέλεσμα είναι η κοινωνία της γνώσης, για την οποία θριαμβολογούσαμε, να έχει μεταλλαχθεί σε κοινωνία της απόγνωσης.

Πρωτεύοντα ρόλο γι' αυτή την κατάσταση που βιώνουμε δεν έχει μόνο η πολιτική, αλλά και τα ΜΜΕ, ηλεκτρονικά και έντυπα. Χρόνια τώρα παρακολουθούμε από τις τηλεοράσεις την προβολή, κυρίως, θεμάτων που «πουλούν». Εγκλήματα, φόνοι, ληστείες, τρομοκρατίες, καταστροφές, σεισμοί, νεκροί και όλα τα σχετικά να προβάλλονται επίμονα. Αιμοβόρος κανιβαλισμός κατακλύζει τις οθόνες των τηλεοράσεων· σπάνια η καλή είδηση· σαν να μη συμβαίνει τίποτα καλό σ' αυτόν τον κόσμο, σ' αυτόν τον τόπο· σαν να ζούμε σε μια κοινωνία που η ανθρωπιά έχει εκμηδενισθεί.

Και όμως υπάρχουν πολλές πηγές ανθρωπιάς που «σιγορρέουν», αλλά στο τέλος το νερό τους χάνεται στην έρημο της αδιαφορίας πολλών από εκείνους που έχουν αναλάβει την ενημέρωση της κοινής γνώμης. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ζούμε σ' έναν σκληρό κόσμο, στον οποίον η παιδεία υπολείπεται, ενώ περισσεύουν η αδιαφορία, η ανευθυνότητα και η βαρβαρότητα· είναι ο κόσμος του δικού μας πολιτισμού. Αλλά όταν και η ενημέρωση είναι μονόπλευρη, τότε χάνεται κάθε ελπίδα για μια ισόρροπη ανάδειξη και συνακόλουθη κατανόηση της κοινωνικής πραγματικότητας.

Οι άνθρωποι όμως ως κοινωνικά ζώα έχουν, από τη φύση τους, ανάγκη το καλό και το αναζητούν διότι τους τέρπει· με πολλούς να έχουν μέσα τους ενδυναμωμένη την καλοσύνη και την υπευθυνότητα. Όταν όμως συνεχώς βλέπουν, ακούνε ή διαβάζουν μόνο αρνητικές ειδήσεις, τότε υποσυνείδητα πολλοί από αυτούς προσαρμόζονται σ' αυτόν τον παραμορφωμένο κόσμο· είναι τα μιμήδια* μας, οι ιδέες, οι αξίες, οι αντιλήψεις που διασπείρονται στην κοινωνία, όπως τα μικρόβια, και είναι αυτός ο βασικός μηχανισμός της πολιτισμικής μας εξέλιξης.

Το καλό ή κακό παράδειγμα πάντα έχει την επίδρασή του. Κατηγορούμε συλλήβδην τους νέους για την ανευθυνότητα και τη σκληρότητά τους· και όμως όταν ένας νεαρός ποδοσφαιριστής έκαμε μια καλή πράξη, επισκέφθηκε στην Κύπρο ένα μικρό πολύ άρρωστο θαυμαστή του και έμεινε παίζοντας μαζί του μια ολόκληρη ημέρα, η καλή αυτή είδηση άγγιξε χιλιάδες νεαρούς φιλάθλους και προβλήθηκε ευρέως ως εκ τούτου. Με τέτοια παραδείγματα από κάθε όροφο κάθε πολιτιστικού οικοδομήματος η βία και η επιθετικότητα θα πέθαιναν.

Υπάρχει λοιπόν ελπίδα, υπάρχει έδαφος για τις καλές ειδήσεις, που δήθεν δεν πουλούν. Αντ' αυτών μερικά ιδιωτικά κανάλια ευτελίζουν την ανθρώπινη νοημοσύνη με τις ανούσιες

εκπομπές τους, οι οποίες παίζουν έναν αρνητικό παιδαγωγικό ρόλο· και αν εξαιρέσει κανείς τα κρατικά κανάλια και λίγα ιδιωτικά, που εμπεριέχουν στο ρεπερτόριό τους έστω λίγες καλές ειδήσεις, η συνισταμένη είναι γενικά αρνητική και προσβλητική για όποιον προσπαθεί να σκέφτεται κάπως σοβαρά.

Μήπως λοιπόν θα έπρεπε ορισμένοι ανοησιολόγοι και ανουσιολόγοι- όσοι λίγοι κι αν είναι, ίσως είναι και πολλοί, αν εκταθούμε και εκτός πρωτευούσης-, που διασκεδάζουν το τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό κοινό τους, να υποχρεωθούν να μετεκπαιδευθούν στην κατανόηση της δύναμής τους και στην παιδαγωγική βελτίωσή τους; Για να μην βλάπτουν μ' αυτά που λένε, μ' αυτά που προβάλλουν και τα θεωρούν και περισπούδαστα. Με τις επιδόσεις τους αυτές όμως κάνουν κακό στην κοινωνία, στους ανθρώπους κάθε ηλικίας, στους οποίους προβάλλουν έναν ελλειμματικό κόσμο στον οποίον εθίζονται πολλοί· και από το κακό πάμε στο χειρότερο· σε μια χώρα που δεν αξιολογείται συστηματικά τίποτα, όταν ακόμα και το DNA μας αξιολογείται με μοριακούς μηχανισμούς τη στιγμή που διπλασιάζεται και ελαχιστοποιεί τα λάθη του, τις μεταλλάξεις, που είναι επιβλαβείς στην πλειονότητά τους, όπως τα λάθη των ανθρώπων.

Μια πρόταση λοιπόν, ιδιαίτερα τώρα που όλα μοιάζουν σκούρα, θα ήταν να συμφωνήσουν οι τηλεοπτικοί σταθμοί μεταξύ τους για να αφιερώνουν ένα ποσοστό του χρόνου των δελτίων τους σε καλές ειδήσεις· οι εφημερίδες και τα περιοδικά μια χαρακτηριστική ξεχωριστή σελίδα σε θετικές ειδήσεις· και κάποιες εφημερίδες σκανδαλοθηρικού ή κουτσομπολίστικου περιεχομένου να αναγκασθούν να τηρούν ορισμένα αξιοπρεπή κριτήρια, τα οποία οφείλει η Πολιτεία να διαμορφώσει. Για να σπάσει η αρνητική νοοτροπία του νεοέλληνα, που δεν το 'χει σε καλό να πει έναν καλό λόγο για κανέναν και για τίποτα, διότι αυτό βλέπει και ακούει παντού.

Ο κ. Σταμάτης Ν.

Αλαχιώτης είναι καθηγητής Γενετικής.

Τα μιμίδια(τραγούδια, τρόποι συμπεριφοράς, μόδα, επιστημονικές ιδέες, θρησκευτικές πεποιθήσεις/δοξασίες, κτλ)κατ' αναλογία προς το γονίδιο - τη βασική μονάδα γενετικής πληροφορίας- αφορά στη μετάδοση του πολιτισμού, που μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τα γονίδια στο φυσικό κόσμο. Τα μιμίδια δεν κληρονομούνται μέσω του αίματος αλλά μέσω της επικοινωνίας, των εθίμων, της γλώσσας, της κουλτούρας γενικότερα, από τα γηραιότερα προς τα νεότερα μέλη κάθε κοινωνίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

B.

1. Να γράψετε έναν τίτλο με σχόλιο και έναν χωρίς σχόλιο για το παραπάνω κείμενο.

2. Δώστε τη σημασιολογική διαφορά των παρακάτω λέξεων :

Πληροφορία – πληροφόρηση – πληροφορική

3. Να ξαναγράψετε τις επόμενες περιόδους μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και αντίστροφα :

α) Αιμοβόρος κανιβαλισμός κατακλύζει τις οθόνες των τηλεοράσεων

β) Κατηγορούμε συλλήβδην τους νέους για την ανευθυνότητα και τη σκληρότητά τους·

γ) Αντ' αυτών μερικά ιδιωτικά κανάλια ευτελίζουν την ανθρώπινη νοημοσύνη με τις ανούσιες εκπομπές τους

δ) Και αν εξαιρέσει κανείς τα κρατικά κανάλια και λίγα ιδιωτικά, που εμπεριέχουν στο ρεπερτόριό τους έστω λίγες καλές ειδήσεις ...

4. Να προσδιορίσετε το είδος του σχολίου που εκφράζουν τα σημεία στίξης , σε καθένα από τα αποσπάσματα που ακολουθούν

α) Χρόνια τώρα παρακολουθούμε από τις τηλεοράσεις την προβολή, κυρίως, θεμάτων που «πουλούν».

β) Μήπως λοιπόν θα έπρεπε ορισμένοι ανοησιολόγοι και ανουσιολόγοι-όσοι λίγοι κι αν είναι, ίσως είναι και πολλοί, αν εκταθούμε και εκτός πρωτευούσης-, που διασκεδάζουν το τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό κοινό τους, να υποχρεωθούν να μετεκπαιδευθούν στην κατανόηση της δύναμής τους και στην παιδαγωγική βελτίωσή τους;

5. **α)** Να δώσετε για την καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου μια συνώνυμη:

Διολισθαίνει, απόγνωσης, εκμηδενιστεί, αξιοπρεπή, ευτελίζουν

β) Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων :

ανευθυνότητα, μονόπλευρη, ενδυναμωμένη, βελτίωση, βλάπτουν